Gemeente Asten

RAADSVOORSTEL
ZAAKNUMMER: 2023062670

Onderwerp:	Bijlage(n):	Vergadering van:	Agenda-nummer:	p.h.:
Gedragscode Bestuurlijke integriteit en protocol	-3-	26 september 2023	23.09.07	AvE

de raad
van de gemeente
Asten

Samenvatting
Op basis van de resultaten van twee bijeenkomsten over integriteit en de centrale waarden vanuit het Manifest is -met externe begeleiding- een Gedragscode Bestuurlijke integriteit met bijbehorend protocol opgesteld. De gedragscode geeft een beschrijving van de waarden, normen en gedragsregels die gelden voor alle leden van het gemeentebestuur (de politieke ambtsdragers). Het protocol is een extra instrument dat ervoor zorgt dat duidelijk is bij wie politieke ambtsdragers terecht kunnen bij dilemma's en het biedt houvast en uniformiteit bij de te ondernemen stappen bij de aanpak van vermeende of daadwerkelijke schendingen.
Het presidium stelt aan de raad voor om deze documenten vast te stellen.

Beslispunten
De raad besluit
1. de Gedragscode bestuurlijke integriteit in de gemeente Asten, en
2. het Protocol vermoeden van integriteitsschending door politieke ambtsdragers in de gemeente Asten 2023.

Inleiding
Raad, college en burgemeester vormen samen het gemeentebestuur.
De burgemeester is sinds 2016 op grond van artikel 170, lid 2 Gemeentewet verantwoordelijk voor de bevordering van de bestuurlijke integriteit van het gemeentebestuur. De bestaande gedragscode dateert van 2002 en is toe aan actualisering.
In het afgelopen half jaar is een tweetal themabijeenkomsten voor raad en college belegd, waarin met elkaar gediscussieerd is over een groot aantal stellingen met uiteenlopende dilemma's. Tevens is met elkaar gesproken over het thema Weerbaarheid en ondermijning, een thema dat de laatste jaren steeds meer aandacht vergt van het gemeentebestuur en van de burgers.

In het voorjaar van 2023 hebben we ook het *Astens Manifest* vastgesteld. In dit manifest hebben we afgesproken elkaar aan te spreken op onze integriteit, respectvol met elkaar om te gaan, onze dilemma's op tafel te leggen en bereid te zijn om onze eigen opvattingen bij te stellen.

Wat willen we bereiken
Met dit voorstel dragen we bij aan een goed functionerend gemeentebestuur en derhalve aan een goed functionerende lokale democratie.

Wat gaan we daarvoor doen
We leggen afspraken over integriteit voor raad en commissies, college van b&w en burgemeester vast in een actuele gedragscode met bijbehorend protocol.
Het presidium neemt hiervoor het initiatief na een gezamenlijke voorbereiding met burgemeester en het college, onder externe begeleiding.

Gedragscode
Op basis van de resultaten van de twee bijeenkomsten en de centrale waarden vanuit het Manifest is de nu voorliggende gedragscode opgesteld. De gedragscode stuurt – naast de wettelijke regels – het handelen van het gemeentebestuur. De gedragscode geeft een beschrijving van de waarden, normen en gedragsregels die gelden voor alle leden van het gemeentebestuur (de politieke ambtsdragers). De code vormt een handvat bij twijfel, vragen en discussies over integriteitskwesties. Het is een levend document dat een belangrijke rol speelt in het integriteitsbewustzijn van het gemeentebestuur.

Protocol
Integer bestuur is een voorwaarde voor de legitimiteit en betrouwbaarheid van het overheidsoptreden. Integriteitskwesties ondermijnen het gezag en het openbaar bestuur. Het is daarom essentieel dat overheidsorganisaties in staat zijn om effectief en zorgvuldig op te treden bij een mogelijke integriteitsschending.

Het Protocol vermoeden van integriteitsschending door politieke ambtsdragers 2023 geeft aan welke stappen worden gezet wanneer twijfels bestaan over integriteits-kwesties, integriteit mogelijk geschonden wordt of daarvan het vermoeden bestaat. Het protocol kan worden beschouwd als een extra instrument om de bestuurlijke integriteit te stimuleren en te versterken. Het zorgt ervoor dat duidelijk is bij wie politieke ambtsdragers terecht kunnen bij dilemma’s en het biedt houvast en uniformiteit bij de te ondernemen stappen bij de aanpak van vermeende of daadwerkelijke schendingen.

In het protocol is vastgelegd dat de burgemeester de melding van integriteitsschendingen behandelt en het onderzoeksproces coördineert. Als de melding de burgemeester zelf betreft, wordt deze rol overgenomen door de loco-burgemeester dan wel de waarnemend voorzitter van de gemeenteraad. Hiermee is voor alle betrokkenen duidelijk waar de regierol voor het onderzoek van een integriteitsschending is belegd. Ook de rol van het presidium en de gemeenteraad is in het protocol geborgd. Behalve in de tekst van het protocol zelf is dit ook opgenomen in de bijbehorende toelichting op het protocol.

Argumenten om over te gaan tot vaststelling van beide regelingen
In de gedragscode is opgenomen dat de raad en het college erop toezien dat de gedragscode door raads-, commissie- en collegeleden wordt nageleefd, daarbij ondersteund door de burgemeester, de griffier en de gemeentesecretaris.
Het protocol vormt het sluitstuk door het geven van een stappenplan vanaf het bespreekbaar maken van integriteitskwesties tot aan het wel of niet instellen van een onderzoek. Het protocol draagt daarmee bij aan een cultuur waarin integriteitskwesties bespreekbaar worden gemaakt. Ook draagt het bij aan een heldere verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij een vermoeden van een integriteitsschending. Het protocol is openbaar, zodat voor iedereen transparant en controleerbaar is hoe vermoedens van integriteitsschendingen in de gemeente Asten worden behandeld.

Het niet vaststellen van het protocol brengt het risico met zich mee dat integriteitsmeldingen niet goed of onvoldoende open worden behandeld. Dit kan leiden tot onvoldoende bescherming van de melder, degene die de melding betreft en de behandelaars.

Mogelijke alternatieven
Als uitgangspunt in de voorbereiding van de themabijeenkomsten is gekozen voor actualisering van de bestaande gedragscode (naar VNG-model) en een geadviseerd protocol dat goed aansluit op Asten. Er zijn andere modellen mogelijk.

Risico's
Zie hiervoor.

Wat mag het kosten
Het vaststellen van de gedragscode en het protocol heeft geen directe financiële gevolgen. Het behandelen van een integriteitsmelding kan leiden tot het inschakelen van een onafhankelijke externe onderzoeker. Hieraan zullen dan ook kosten verbonden zijn, maar deze kunnen nu uiteraard niet worden geraamd.

Wensen en bedenkingen concept gedragscode bestuurlijke integriteit
Conform artikel 147a Gemeentewet is het college van B&W in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen in te brengen. Het college stelt 2 aanvullingen voor in de gedragscode:

1. Onder 10: titel en tekst aanpassen in (sociale) media. Deze toevoeging is overgenomen
2. Onder 2.4: toevoeging van het expliciet melden van belangenverstrengeling/ (familiale) relaties bij besluitvorming. Dit is vooralsnog niet toegevoegd. In deel I, onder Persoonlijk belang en gedragscode is een passage opgenomen over het vooraf melden van een mogelijk persoonlijk belang.

Bijlage(n)/ter inzage

1. Raadsbesluit vaststelling Bestuurlijke Gedragscode Integriteit
2. Raadsbesluit vaststelling Protocol Vermoeden van integriteitsschending door politieke ambtsdragers gemeente Asten
3. Versie met wijzigingen (zichtbaar) in Bestuurlijke Gedragscode Integriteit van 14 maart 2002

griffier@asten.nl